

Partos reactie op beleidsnota ‘Investeren in Perspectief’

Amsterdam-Duivendrecht, 18 juni 2018

Geachte woordvoerders,

Op 18 mei jl. publiceerde minister Kaag voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking haar beleidsnota ‘Investeren in perspectief’. Hier werd vanuit de Nederlandse ontwikkelingssector reikhalzend naar uitgezien. Partos is positief over de ambitie die de beleidsnota uitstraalt. Het is verstandig dat de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG’s) centraal staan in het nieuwe beleid. Het voornemen van de minister om deze ontwikkelingsagenda ook als leidraad te hanteren in gevallen waar de belangen van Nederland en ontwikkelingslanden niet samenvallen, is een belangrijke stap richting een coherent beleid. Partos blijft echter kritisch op de focus van dit kabinet op het tegengaan van migratie en de verkeerde keuze dat hiervoor OS beleid en budget wordt ingezet. Tegelijkertijd is het goed te zien dat minister Kaag stevig inzet op structurele oplossingen voor armoede en ongelijkheid.

Graag brengt Partos middels deze brief een aantal punten onder uw aandacht.

Maatschappelijke organisaties

Belangrijk zorgpunt is dat de aandacht voor het maatschappelijk middenveld in ontwikkelingslanden in de nota achterblijft bij de aandacht voor de belangen van het Nederlands bedrijfsleven. Dit terwijl de ruimte voor maatschappelijke actoren wereldwijd onder druk staat, zoals ook in de nota wordt gesignaleerd. Door juridische beperkingen, krimpende budgetten of zelfs fysieke bedreigingen en geweld hebben maatschappelijke organisaties steeds meer moeite om hun werk goed en veilig te doen. Organisaties die gevoelige thema’s aankaarten worden veelal tegengewerkt.

Een sterk maatschappelijk middenveld vertegenwoordigt de stem van burgers richting zittende machthebbers en (grote) bedrijven, en zet deze zowel door aanmoediging als door tegenstand aan tot duurzaam en verantwoordelijk handelen. Juist ook in opkomende economieën waar de toenemende ongelijkheid inclusieve ontwikkeling in de weg staat, verdient dit bijzondere aandacht. Hetzelfde geldt voor de tegenmacht die het maatschappelijk middenveld vormt tegen extremisme of andere bedreigingen van democratie en rechtsstaat. Een sterk maatschappelijk middenveld in ontwikkelingslanden is daarom een voorwaarde voor een goed functionerende, vrije en democratische rechtsstaat met een florerende duurzame en inclusieve economie. Maatschappelijke organisaties bereiken juist groepen die anders niet bereikt worden. Daarmee levert het maatschappelijk middenveld een cruciale bijdrage aan het dwarsdoorsnijdende doel van de SDGs; *leave no one behind*.

Uiteraard verwelkomt Partos daarom de aankondiging in de nota dat Nederland blijft investeren in de versterking van maatschappelijke organisaties in ontwikkelingslanden zoals momenteel onder meer gebeurd via de Strategische Partnerschappen. Additionele specifieke inzet op het versterken en open houden van de ruimte voor activisten en maatschappelijke organisaties is echter nodig.

Daarnaast is het van belang dat ook andere beleidsinstrumenten toegankelijk zijn voor maatschappelijke organisaties, óók waar het publiek-private samenwerkingen betreft. Dit komt de effectiviteit van besteding van middelen ten goede. Ook kan zo uitvoering gegeven worden aan het toegezegde streven een kwart van het ontwikkelingsbudget via maatschappelijke organisaties te besteden. Voorkomen moet worden dat - onbedoeld - maatschappelijke organisaties uitgesloten

zijn van inschrijving. Partos zou het verwelkomen als ook expliciet naar de toegang van maatschappelijke organisaties in ontwikkelingslanden gekeken wordt.

In de nota wordt terecht zorg uitgesproken over de wereldwijde trend van krimpende ruimte voor maatschappelijke actoren krimpt. Het blijft echter onduidelijk wat Nederland naast de concrete versterking van een aantal strategische partners gaat doen om de ruimte voor maatschappelijke actoren in ontwikkelingslanden te vergroten. Dat vergt volgens Partos een stevige diplomatieke inzet, die tot nog toe erg gericht is op het vertegenwoordigen van economische belangen.

De wereldwijd krimpende ruimte voor maatschappelijke organisaties en mensenrechtenverdedigers ondermijnt de effectiviteit van het Nederlands buitenlandbeleid om haar doelstellingen te bereiken. Daarom is het van belang om prioriteit te geven aan het versterken van de basisvoorwaarden voor maatschappelijke organisaties om hun werk te doen (civic space) in het mensenrechten- en het ontwikkelingsbeleid. Die basisvoorwaarden komen neer op tolerantie (vrijheid van meningsuiting) en maatschappelijke diversiteit (vrijheid van vereniging).

Nederland heeft daar ook in eigen land ervaring mee en kan overtuigend overbrengen waarom maatschappelijke actoren essentieel zijn voor duurzame inclusieve ontwikkeling, stabiliteit en het bevorderen van rechten voor iedereen. Dit vergt een proactief beleid rondom het tegengaan van die afnemende ruimte. Assertieve diplomatie dus, inclusief openlijke politieke steun voor maatschappelijke organisaties.

Daarom roept Partos op om *civic space* expliciet onderdeel te maken van de Nederlandse diplomatieke inzet. Dat is ook in lijn met het AIV advies¹, dat aangeeft dat de huidige wereld vraagt om inzet op terreinen die ‘traditioneel niet tot de interstatelijke diplomatie behoorden, zoals democratisering, staatsopbouw in andere landen en omgang met non-gouvernementele stromingen op etnisch en religieus gebied.’

Sowieso moet de ruimte van maatschappelijke actoren gerespecteerd worden bij economische en diplomatieke activiteiten.

Duurzame Ontwikkelingsdoelen

Het is zeer positief dat de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's) een prominente plek in de beleidsnota hebben gekregen. De grote, niet altijd positieve invloed die Nederland op de rest van de wereld heeft op andere beleidsterreinen blijft echter onderbelicht. Dat deze invloed groot is, werd afgelopen voorjaar nogmaals duidelijk uit de Monitor Brede Welvaart. Wat Partos betreft zouden de SDG's ook voor andere beleidsterreinen richtinggevend moeten zijn.

Partos is dan ook zeer verheugd dat minister Kaag de Kamer recentelijk heeft laten weten dat de ministeries van Buitenlandse Zaken, Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en Justitie en Veiligheid momenteel bezig zijn met de uitwerking van een SDG-toets. De toets moet inzichtelijk maken op welke wijze beleids-, wets- en regelgevingsvoorstellen positief bijdragen aan het behalen van de SDGs, met specifieke aandacht voor de effecten op gender (on)gelijkheid en de effecten op ontwikkelingslanden. Partos hoopt op een voortvarende uitwerking van de toets.

- Het is belangrijk dat de Tweede Kamer inzage krijgt bij nieuwe voorstellen over de wijze waarop de toetsing is uitgevoerd en wat de uitkomsten ervan waren;
- Een jaar na invoering van de toets zou nagegaan kunnen worden welke eerste concrete effecten de toepassing ervan heeft gehad op de vormgeving van voorstellen voor beleid, wet- en regelgeving.

¹ AIV Briefadvies: de vertegenwoordiging van Nederland in de wereld, pagina 6.

- Gegeven de uitkomsten van de Monitor Brede Welvaart zullen hierbij zeker ook de SDGs 13, 14 en 15, die over de effecten van de NL economie op natuur, milieu en klimaat gaan, stevig in ogenschouw genomen moeten worden.

Budget

Ten slotte. Het is goed dat weer wordt toegewerkt richting de norm van 0,7% van het Bruto Nationaal Inkomen voor het ontwikkelingsbudget in 2030. De voorgenomen termijn is wat Partos betreft echter te ruim. De ambitie is immers om in 2030 de Duurzame Ontwikkelingsdoelen behaald te hebben. Bovendien is de extra investering in ontwikkelingssamenwerking van dit kabinet tijdelijk. Indien de huidige politieke keuze niet veranderd gaat het budget voor ontwikkelingssamenwerking immers weer naar beneden naar 0,7% min 1,4 miljard euro.

Partos verwelkomt dan ook de aankondiging dat, indien de omstandigheden dat toestaan, tijdens deze kabinetsperiode extra middelen voor ontwikkelingssamenwerking vrijgemaakt zullen worden. Partos gaat ervan uit dat minister Kaag deze ruimte actief op zoekt. Om extreme armoede de wereld uit te helpen, de klimaatdoelen te realiseren en het maatschappelijk middenveld wereldwijd te versterken is snellere verhoging van haar budget immers hard nodig.

Met vriendelijke groet,

Koos de Bruijn | advocacy manager

koos@partos.nl

Partos | (020) 320 99 01

Ellermanstraat 18B, 1114 AK, Amsterdam - Duivendrecht

www.partos.nl